

vili dve celi leti zama. — Te dni se je mudil roparski glavar v glavnem mestu Albanije, v Tirani. Na cesti ga je prepoznal albanski orožnik in ga zaprl. Zandar bo prejel od Grčije 400.000 drahem nagrade, ki je bila razpisana že dve leti na Satisovo glavo. Po zgoraj omenjenem tolovajskem dejanju je pribežal Satis v Albanijo, kjer je živel v gorski vasici kot pastir. Iz albanskega sela se je podal tolovaj tokrat prvič v mesto po opravkih, a že ga je zasačila roka pravice!

Zanimivosti.

Zgodovinsko znamenita drevesa.

Zgodovina nas uči, da je bilo in ostane posamezno drevo in tudi drevesa v večjih skupinah nekaj prav posebnega za človeka.

Posebno so vzljubili meščani in podeželski narod hrast ter lipo. Danes skoro ni mesta, ne vasi, ki bi ne imela kakega starejšega hrasta ali lipe.

Kakor pri nas hrast in lipa, so se povspele po drugih delih sveta razne vrste dreves do zgodovinske znamenitosti. Kot vzgled za našo trditve hočemo navesti nekaj najstarejših in najbolj znamenitih dreves, kojih prošlost občuduje celi kulturni svet.

Najbolj visoko vzrastejo takozvana mamut-drevesa v Kaliforniji v Severni Ameriki. Od teh orjakov se je ohranilo do danes le nekaj. Mamut-drevo spada k vrsti rdečih jelk. Doseže višino 102 m, premer 4 do 9,4 m. Skorja je debela 25 cm. Do danes ohranjena mamut-drevesa se imenujejo po raznih slavnih možeh in največ po generalih, ki so se bojevali v Kaliforniji z raznimi indijanskimi plemeni. Eno od teh znamenitih dreves »prezident Grant« ima prve veje v višini 25 m od tal. Ako gleda človek v vrhove takega velikana, se mu zdi, da je v primeri z drevesom pravi palček.

Največje drevo na celnem svetu, ki pa spada v vrsto smrek, raste na vrtu v Kalkuti (Indija). Obseg drevesa znaša 300 m. S koreninami vred pokriva ploskev 80 kvadratnih metrov. Njegova senca je kakor senca celega gozdiča.

Zgodovinsko dokazano najstarejše drevo se dviga v mestu Anuradhapura na otoku Ceylonu (Indija). To drevo je bilo zasajeno od kralja Tisa leta 245 pr. Kristusom.

Zgodovinsko vrednost imajo osmere do danes ohranjene oljke v vrtu Getsemani na Oljski gori, ki so danes obdane z zidom. Oljke so precej v razsulu in vendar so rasle že ob Kristusovih časih.

8 km od Kaire (Egipt), v Matariji, raste v vrtu takozvano Marijino drevo. Po stari krščanski legendi je našla Marija z Jezuškom na pobegu pred kraljem Herodom v razpoki tega prastarega drevesa zavetje.

Po drugi legendi je Marija le počivala v senci velikana. Deblo je danes že raztrgano, razpada in ga vzdržujejo z umetnim namakanjem. Po najnovejših

poročilih bi naj bilo drevo zasajeno šele leta 1672, potem ko je staro deblo popolnoma propadlo. Vsak tujec si ogleda danes to drevesno znamenitost.

V starem turškem gradu v Carigradu se dviga še danes drevo janičarjev. — Pod drevesom so se zbirali janičarji, ako so pričakovali od turških sultanov kakih posebnih povelj, n. pr. nasilnim potom odstraniti kakega turškemu dvoru neljubega velikega vezirja ali pašo. Voditelji janičarjev so se odstranili izpod drevesa šele tedaj, ko so jim prinesli njihovi podložni na kolce natknjene glave sultanovih sovražnikov.

Na otoku Haiti (Veliki Antili) ob reki Ozoma River pri mestu Santo Domingo, kjer je najstarejša evropska naselbina v Ameriki iz leta 1496, raste znamenito drevo. Po ustnem izročilu domačinov je za to drevo leta 1504 privezal svojo ladjo Kristof Kolumb, potem ko je ponesrečil na morju pri otoku Jamaika.

Na pobočju znamenitega Libanona, v prijazni vasici Brumana, se je ohranil z zidovjem obdani hrast, kojega starost cenijo na več tisoč let. Deblo je v današnjih dneh že razklano.

Znamenita je tudi skupina iz sv. pisma znanih cedar, ki so se ohranile do danes v višini 1925 m ob vznožju gore Dahr el-Kodib. V celem je še 40 dreves, ki so zavarovana z zidom, a nobeno ni višje od 25 m. Libanonska cedra je veljala v starih časih kot eno najbolj častiljivih dreves. Izraelci so cedre cenili in občudovali, ker je bil z njimi pogozden Libanon, v Judeji pa sploh ni bilo tako visokega drevja. Debla od cedar so rabili za jambore na ladjah.

Cedra je s svojim mogočnim vejevjem podobna našemu hrastu. Dandanes je libanonska cedra izginila.

Ravnokar omenjena zgodovinska drevesa še bodo preživela marsikateri človeški rod.

*

Januš Golec:

Lovska zanimivost.

V »Gospodarju« smo se že razgovarjali o zanimivostih lova na razno divjačino in to brez puške ali kakega drugega morilnega orožja. Nekrvav lov je mogoč edinole na razsežnih veleposestvih, kakor jih najdemo po Hrvaškem in v Slavoniji. Najbolj organiziran je zgoraj omenjeni način lovljenja divjačine na veleposesti grofa Bombellesa pri Varaždinu. V eni zadnjih številčk sem na kratko pojasnil, kako znajo Bombellesovi lovci ujeti živega zajca v mrežo, fazana pod plahto in razne roparske ptice s pomočjo velike sove uhariče. Tokrat se hočemo nekoliko pomuditi pri poglavju lovske spretnosti, ki se glasi:

Nad srne s kletkami.

Srno in srnjaka se da v večjih množinah ujeti živa in čisto nepoškodovana le v prav ostri in debelo zasnežen zimi, kakor jo preživljamo n. pr. letos. Srninsko divjačino izvabljajo v kletke

po lepo urejenih smrekovih in jelkinih gozdovih grofa Bombellesa tako-le:

Zgradijo iz smrekovih kolov, ki so v moči in debelosti hmelovke, kletke, ki so 4 m dolge, ravno toliko široke in visoke. Kolci so tako pritrjeni, da se vidi v past. V kletko nastavijo jasli s senom, posodo z ovsom in kupček zemlje, med katero je pomešana sol. Leseno past nastavijo v gozdu, ob robovih gozdov, ali ob presekah na kraju, kjer križari divjačina.

V ostri zimi, ko srne ne najdejo dovolj hrane na odprtem polju, se kaj radi začnejo smukati krog kletk, ki nudijo vse najboljše za izstradan želodec. Skraja so bolj plašne, a kmalu se upajo v notranjost. Lotijo se najprej sena, potem ovsu in nazadnje si še pomažejo grlo z lizanjem osoljene zemlje.

Srninska divjačina obišče past vedno v takozvanih »rudlih« (dve srni in eden srnjak).

Kletka ima za vstop ugodno prikrojena vrata, ki so odprta pritrjena za ko nopec. Dolg motvoz vodi preko pasti v kakih 50 m oddaljeno skrivališče za lovarja ali lovca. Paznik nima drugega opravka, kakor da spusti v ugodnem trenutku vrstico, vrata se zaloputnejo in živali so ujete.

Ko slišijo živalce zaloput vrat, se okrenejo vse proti izhodu. Ker ne morejo več v prostost, začneta obe srni obupno letati po kletki, le srnjak se drži bolj mirno, kakor bi premišljal kake ukane. Nemirno tekanje ter skakanje po pasti dopušča paznik mirno tako dolgo, dokler se divjačina od utrujenosti ne pomiri. Nato se približa vratom kletke z zabojem, ki je ravno tako visok in širok, da lahko smukne vanj in v njem stoji srna ali srnjak. Vrata na kletki toliko odpre, da lahko porine skozi pri enem kraju odprti zaboj. Brž, ko zapazijo jetniki, da so se dvignila vrata ječe, smukne prvi v nastavljeni zaboj, kojega vratca se sama zaprejo, ko je žival ustopila. V zaboju že ima pripravljen oves, peso in nekaj s soljo pomešane zemlje. Ko se je ujela prva jetnica, jej sledi druga v drugi zaboj in tako dalje. Srne in srnjaki v teh zabojih so takoj za prevoz v najbolj oddaljene kraje in celo za v Ameriko.

Ne smete misliti, da nastavijo v hudi zimi samo eno past, ampak več. Dobro posrečen lov s kletkami mora vreči nad 40 komadov plena na dan.

Po Bombellesovih loviščih postreljajo na spomlad najstarejše srnjake, drugo tovrstno divjačino polovijo živo po zgorajnem opisu.

Listnica uredništva.

Sv. Jošt na Kozjaku: Vašo željo smo sporočili na pristojno mesto. — Ivanjci pri Radgoni: Imate lepe sposobnosti za dopisnika. Vašega dopisa pa nismo mogli objaviti, ker se preveč izgublja v opisovanje malenkostnih zadev. Drugič opišite stvari, ki so važnejše ter se morejo sporočiti javnosti. — Polzela in Nazarje: Naznanili o prireditvah došli prepozno! — Ostali dopisi pridejo na vrsto prihodnjih.